

IZVJEŠĆA — REPORTS

DONACIJA KNJIŽNICI ODSJEKA ZA POVIJEST HRVATSKE GLAZBE HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI IZ OSTAVŠTINE BRANKE ANTIĆ

U ožujku 2015. godine knjižnični fond Odsjeka za povijest hrvatske glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti postao je bogatiji za još jednu značajnu donaciju. Profesorica dr. sc. Sonja Bašić knjižnici Odsjeka poklonila je dio biblioteke svoje majke, muzikologinje Branke Antić, s ukupno 69 knjižnih publikacija, 20 notnih svezaka i jednim LP izdanjem, koje je Odsjek s velikom zahvalnošću primio. Donirana građa čini gotovo isključivo muzikološku i glazbeno-teorijsku literaturu te je predana u izuzetno dobrome stanju, uz pripadajući preliminarni popis muzikoloških naslova. Sonja Bašić je, osim triju navedenih bibliotečnih grupa, Odsjeku dala i četiri fotografije iz privatnoga albuma Branke Antić, a Knjižnica ih je digitalno pohranila u svojem fondu. Po primitku, donacija je pregledana, sortirana i pripremljena za knjižničnu i katalošku obradu, a evidencijskim spisima Knjižnice pridodana je i biografija Branke Antić koju je Sonja Bašić priložila cjelokupnoj donaciji.¹

Branka Antić, rođena Pajkurić (Sušak, 19. lipnja 1908 — Zagreb, 30. srpnja 2005), hrvatska muzikologinja i muzički pisac, odrasla je u obitelji brodovlasnika i pomoraca. Pohađala je privatnu gimnaziju Instituta Presvetoga Srca u Pressbaumu kraj Beča, a glasovir je učila privatno (J. Lechtaler, F. Luzzatto, M. Čopova, S. Stančić) i potom na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji (E. Vaulin). Na istoj je instituciji Branka Antić diplomirala muzikologiju 1956. godine, na ondašnjemu Odjelu za historiju muzike, kod mentora Josipa Andreisa. Njezin diplomski rad u dva sveska — *Bilješke o klavirskoj muzici u Hrvatskoj* (1955)

¹ Pripadnost navedenoj donaciji nakon obrade je fiziki označena na svakome od naslovâ, o čemu je napomena unesena i u katalog Knjižnice.

obuhvatio je razvoj glasovirskoga repertoara u Hrvatskoj, od najranijih djela do skladbi nastalih dvadesetih godina prošloga stoljeća. Daljnji rad Branke Antić na temi glasovirske glazbe u domaćim okvirima rezultirao je značajnom studijom *Klavirska muzika u Dubrovniku: djela sačuvana u muzičkom arhivu dubrovačkog samostana Male braće*, koja je objavljena u *Radu JAZU*, (1965) 337. Mnoge važne, dotad nepoznate podatke o domaćoj glasovirskoj glazbi, skladateljima i repertoaru, dobivene na temelju arhivskih istraživanja izvorne građe, u stručne su okvire unijela upravo istraživanja Branke Antić.²

Po završetku studija, Branka Antić postala je stalnom vanjskom suradnicom Leksikografskoga zavoda *Miroslav Krleža*, te je također važan doprinos muzikološkim spoznajama dala kroz svoj autorski angažman u obima izdanjima *Muzičke enciklopedije* (1958-1963, 1971-1977), gdje je, osim kao autorica, bila djelatna i kao članica redakcije. U dva, odnosno, tri sveska napisala je više od dvije stotine natuknica i članaka različite tematike. Uvidom u abecedarij prvoga izdanja *MELZ*-a (čuvan u pismohrani Leksikografskoga zavoda *Miroslav Krleža*), broji se ukupno 96 enciklopedijskih članaka Branke Antić. U drugome je izdanju, sudeći prema dokumentaciji vezanoj uz pripremu sveska, pohranjenoj u istoj instituciji, njezin doprinos bio i dvostruko veći.

Od kraćih natuknica do velikih preglednih članaka, Antić je pisala tekstove o glazbenim pojmovima (npr. Balet, Cantus firmus, Fraziranje), o razvoju glazbene prakse različitih naroda i kultura (Egipatska muzika, Njemačka muzika), o glazbenim stilovima (Ekspresionizam) te pojedinačne biografije — brojčano najzastupljeniju vrstu njezinih tekstova u *MELZ*-u. Tu se, među brojnim, ističu opsežne biografije Béle Bartóka, Arnolda Schönberga i Igora Stravinskog. U

² Josip Andreis, primjerice, u svojem članku o nokturnu Ferde Livadića upozorava da se o navedenoj skladbi »[...] ne piše prvi put. To je napravila još Branka Antić 1955. u svojem opsežnom diplomskom radu 'Bilješke o klavirskoj muzici u Hrvatskoj', str. 104-105.« (»Tu se namreč o Livadićevemu nokturnu ne piše prvič. To je napravila že Branka Antić 1955. v svojem obsežnem diplomskem delu 'Bilješke o klavirskoj muzici u Hrvatskoj', str. 104-105.« Prijevod M. B.) Josip ANDREIS: Pozabljeni nokturno Ferda Livadića, *Muzikološki zbornik*, 14 (1968), 74.

Zdenka Weber je, osim ukazivanja na neke izvorne prinose Branke Antić hrvatskoj muzikologiji, poput prvih kritičkih analiza Ebnerovih djela, autoricu smjestila i u okvire valorizacije njezina rada od strane domaće historiografije. »Obrađujući klavirsku glazbu u Hrvatskoj, diplomantica Branka Antić obuhvatila je i rukopise Leopolda Ebnera [...]. Navodi iz te diplomske radnje to su značajniji jer se radi o prvim kritičkim valorizacijama Ebnerovih skladbi za klavir.« Zdenka WEBER: Povijesno značenje »Varaždinskog skladateljskog kruga«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin HAZU*, 4-5 (1991), 224.

»Branka Antić je dokumentirala pojavu prve hrvatske klavirske sonate punih 59 godina prije Ružića, a iz pera starijeg Varaždinca Leopolda Ebnera. To je povijesno važan podatak, ali je njegovo značenje premalo uočeno pa nije našao pravo mjesto u hrvatskoj muzikološkoj historiografiji.« *Ibid.*, 225.

»Dosadašnja istraživanja glazbene kulture Varaždina pokazala su da je u 19. stoljeću u gradskim samostanima i u župnoj crkvi djelovalo nekoliko glazbenika koji su se proslavili i kao skladatelji. Osobito zahvaljujući istraživačkom trudu Krešimira Filića, Ladislava Šabana, Branke Antić i Lovre Županovića, djela tih skladatelja postala su dostupna javnosti.« *Ibid.*, 233.

možda jedinoj referentnoj biografiji Branke Antić u *Leksikonu jugoslavenske muzike*, navodi se i njezin angažman u »više emisija u seriji 'Riječ je o muzici' Radio-Zagreba.«³

Iz donacije iz biblioteke Branke Antić čak 71 naslov čini nov unos u knjižnicu i katalog Akademijina Odsjeka za povijest hrvatske glazbe. Knjige su na engleskom, francuskom, njemačkom i talijanskom — na četiri europska jezika kojima je Branka Antić stručno vladala. Donacija sadrži i nekoliko knjiga o Bartóku, Schönbergu i Stravinskom ili pak, o obitelji Mendelssohn, ali i literaturu o velikim muzikološkim temama, poput glazbene estetike (*L'esperienza musicale e l'estetica* Massima Mille iz 1950), glazbene analize (*Creazione artistica e forma: con l'analisi di alcuni problemi di estetica e didattica musicali* Alberta Ghislanzoni iz 1950) ili raspravâ o stilu i periodizaciji (*La Musique Concrète* Pierrea Schaeffera iz 1967, *La Musique moderne* Paula Collaera iz 1958, zatim knjiga *Music in Our Time: Trends in Music since the Romantic Era* Adolfa Salazara iz 1944). Također, pronalaze se i naslovi sociologijsko-muzikoloških temâ, poput knjige jedne od pionirki njemačke feminističke muzikologije — Sophie Drinker: *Die Frau in der Musik: eine soziologische Studie* iz 1955. godine ili knjiga *Das Unbekannte in der Kunst* (1960) Willija Baumeistera, slikara i značajnoga teoretičara apstrakcije.

Notni fond iz biblioteke Branke Antić, koji je poklonjen knjižnici Odsjeka, uglavnom sadrži skladbe za glasovir, poput Beethovenovih sonata ili glasovirske izvatke velikih orkestralnih i glazbeno-scenskih djela poput Wagnerova *Lohengrina* (1912?), *Tannhäusera* i *Tristana i Izolde* (1906), zatim Stravinskijevu *Priču o vojniku* (1920) i *Posvećenje proljeća* (1921), kao i izdanje izvatka *Porina* iz 1906. godine. Posebnost notnoga fonda čini i Messiaenova glasovirska suita *Vingt regards sur l'enfant-Jésus* u pariškome izdanju Durand & Fils iz 1947, uz pripadajući dvostruki LP iz 1956, izdavačke kuće Disques Vega.

Osim novih naslova koje knjižnica Odsjeka do sada nije imala, donacija Branke Antić dodatno je obogatila fond i nekim postojećim, ali rijetkim izdanjima, poput Furtwänglerova *Gespräche über Musik* iz 1948, zatim Stuckenschmidtovih studija o glazbi avangarde i međuraća ili, primjerice, knjige *Music in the Middle Ages* iz 1940. Gustava Reesea.

Donacija iz biblioteke Branke Antić predstavlja vrijedan doprinos bibliotečnome fondu knjižnice Odsjeka za povijest hrvatske glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a prije svega njezinim korisnicima u njihovu istraživačkome radu. Osim novih naslova i rijetkih izdanja stručne literature na stranim jezicima, znatan je broj notne građe iz ove donacije također obogatio knjižnični fond.

Biografski podaci o Branki Antić i njezinu radu rijetko se mogu naći, čak i u Leksikografskome zavodu *Miroslav Krleža*, čija je pismohrana svojevrsni arhiv izda-

³ Krešimir KOVAČEVIĆ (ur.): Antić, Branka, *Leksikon jugoslavenske muzike*, Jugoslavenski leksikografski zavod *Miroslav Krleža*, Zagreb 1984, sv. 1, 17.

nja, ali ne i suradnika ili stalno zaposlenih djelatnika. Njezin bi rad u MELZ-u ipak bilo moguće donekle rekonstruirati na temelju pohranjenih (ali uglavnom nesortiranih) materijala koji sadrže korespondenciju, ugovore o suradnji, ali i tekstove članaka od prvih verzija do završnih.

Konačno, ovaj dragocjeni skup naslovâ nudi i sliku o znanstveničkoj osobi Branke Antić, kao i stanovit smjerokaz u daljnjemu proučavanju njezinih metoda i zaključaka. Poklonjeni fond iz njezine biblioteke, onaj muzikološki i glazbenoteorijski, bez imalo je sumnje još jedan doprinos cjelovitosti mozaika o radu i značaju Branke Antić za hrvatsku muzikološku i glazbenu historiografiju.

BIBLIOGRAFIJA

- ANDREIS, Josip: Pozabljeni noćturno Ferda Livadića, *Muzikološki zbornik*, 14 (1968), 70-77.
ANTIĆ, Branka: Klavirska muzika u Dubrovniku: djela sačuvana u muzičkom arhivu dubrovačkog samostana Male braće, *Rad JAZU*, (1965) 337, 241-311.
Antić, Branka, u: KOVAČEVIĆ, Krešimir (ur.): *Leksikon jugoslavenske muzike*, Jugoslavenski leksikografski zavod *Miroslav Krleža*, Zagreb 1984, sv. 1, 17.
VEBER, Zdenka: Povijesno značenje »Varaždinskog skladateljskog kruga«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin HAZU*, (1991) 4-5, 223-233.

Martina BRATIĆ
Zagreb